

Sygn. akt VU 1111/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 sierpnia 2015 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. S. prawo do emerytury poczynając od dnia 17 sierpnia 2015 roku,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy Z. S. kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu.**

Sygn. akt V U 1111/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy Z. S. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołaniem z dnia 22 września 2015 roku wnioskodawca reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc brak udokumentowania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu ZUS podkreślił, iż sporny okres, to jest od dnia 1 sierpnia 1975 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku na stanowisku kopacz, monter wodnokanalizacyjny, nie mógł być zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał, że jedynie roboty wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach są - zgodnie z wykazem A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz.u. z 1983 r., nr 8, poz. 43, z póź.zm.) - pracą w szczególnych warunkach, a z analizy dokumentów nie wynika, iż taka praca była wykonywana.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. S., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 17 sierpnia 2015 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych II)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, w tym 5 lat, 4 miesiące i 28 dni w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 21 sierpnia 2015 roku k. 37 akt emerytalnych II, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18 lutego 2015 roku k. 19 akt emerytalnych I)

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych II)

Z. S. w okresie od dnia 1 sierpnia 1975 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) z siedzibą w P. w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca zajmował stanowisko montera instalacji zewnętrznych. Przedsiębiorstwo zajmowało się budową nowych sieci wodnokanalizacyjnych, w tym układaniem rurociągów, wodociągów oraz kanalizacji sanitarnych zewnętrznych.

(dowód: umowa o pracę z dnia 1 sierpnia 1975 roku, k. 6 akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 1992 roku, k. 3 akt kapitałowych, opinia z dnia 3 sierpnia 1989 roku, k. 29 akt emerytalnych II, zeznania wnioskodawcy od minuty 4:45 do minuty 7:00, zeznania świadka S. B. od minuty 12:57 do minuty 15:18, protokół z rozprawy z dnia 18 maja 2016 roku, k. 21 – 22 akt sprawy)

Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia stale wykonywał tę samą pracę jako monter instalacji w głębokich wykopach. W spornym okresie nie wykonywał obowiązków charakterystycznych dla pracowników zatrudnionych na stanowisku kopacza. Odwołujący jako monter układał rury wodnokanalizacyjne w wykopach o głębokości od 2 do 7 metrów. Wykonywał swe obowiązki bez względu na panujące warunki atmosferyczne, zawsze na zewnątrz. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 1992 roku, k. 3 akt kapitałowych, zeznania wnioskodawcy od minuty 7:00 do minuty 10:15 oraz od minuty 22:06 do minuty 22:28, zeznania świadka S. B. od minuty 12:57 do minuty 16:12, zeznania świadka S. Z. od minuty 16:12 do minuty 19:25, protokół z rozprawy z dnia 18 maja 2016 roku, k. 21 – 22 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., nr 8, poz. 43, z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany piętnastoletni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości - wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia. Z zestawienia § 1 i § 2 rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Świadectwo pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z całokształtem materiału dowodowego. Podmiot wydający to świadectwo nie jest bowiem organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych, a określenie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako "pracy wykonywanej w szczególnych warunkach" w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia nie należy do kompetencji pracodawcy, lecz do organu rentowego i sądów

ubezpieczeń społecznych (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 30 września 2015 roku, sygn. akt III AUa 468/15, LEX nr 1820898)

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach w okresie od dnia 1 sierpnia 1975 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku, nie przesądza o tym, że Z. S. takiej pracy nie wykonywał.

Na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że wykonywał prace w szczególnych warunkach w zakwestionowanym przez organ rentowy okresie zatrudnienia i w ocenie Sądu Z. S. temu obowiązkowi sprostał.

Odwołujący w okresie od dnia 1 sierpnia 1975 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku był zatrudniony w (...) z siedzibą w P.. Przeprowadzone postępowanie dowodowe dało Sądowi asumpt do uznania, że wnioskodawca od początku zatrudnienia w wyżej wymienionym przedsiębiorstwie aż do końca zatrudnienia pracował jako monter instalacji wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach. Do jego stałych i codziennych obowiązków należało montowanie rur wodociągowo – kanalizacyjnych w wykopach o głębokości 2 – 7 metrów. Wniosek ten Sąd wywiódł z zeznań świadków S. B. i S. Z., którzy razem z wnioskodawcą pracowali we wskazanym przedsiębiorstwie, zeznań samego wnioskodawcy oraz ze zgromadzonych w aktach osobowych dokumentów.

Przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili zeznania wnioskodawcy co do stałego charakteru jego pracy jako montera instalacji wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach. Nadto z zeznań świadków i wnioskodawcy oraz zgromadzonej na potrzeby postępowania dokumentacji wynika, że praca była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z tych względów Sąd uznał, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 1 sierpnia 1975 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku przy montowaniu rur wodociągowo – kanalizacyjnych w głębokich wykopach była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A. Roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów są bowiem wymienione wykazie A, Dziale V, poz. 1, stanowiącym załącznik do rozporządzenia i podlegają uwzględnieniu jako prace w warunkach szczególnych na cele emerytalno - rentowe.

Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca udowodnił, iż w okresie od dnia 1 sierpnia 1975 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Z. S., po zaliczeniu spornego okresu pracy do okresu uznanego przez organ rentowy w wymiarze 5 lat, 4 miesięcy i 28 dni wykazał, że pracował w szczególnych warunkach przez okres przekraczający 15 lat.

Oceny tej nie zmienia okoliczność nie wystawienia przez (...)z siedzibą w P. świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporny okres czasu. Skoro przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony taką pracę rzeczywiście świadczył, brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach, nie może go pozbawiać prawa do emerytury, jak wnosi organ rentowy. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach - jak już wyżej zostało podniesione - nie jest bowiem wyłącznym dowodem służącym do wykazania charakteru świadczonej pracy. A co za tym idzie jego brak nie wyklucza ustalenia, że świadczona praca była pracą w szczególnych warunkach, co wnioskodawca wykazał w niniejszym postępowaniu.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy Z. S. prawo do emerytury z dniem 17 sierpnia 2015 roku, to jest z dniem, w którym wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.